

ילדי פינאלי - הפינאלה

לפני שבע שנים ירדו ממטוס אלעל בשדה התעופה של לוד שני נערים ביישנים, התחבאו מאחורי מעיל רחב של אשה יפה וכסופת-שיער. מה שאנחנו רוצים - זה שקט, אמרו שני הילדים, בצרפתיה, להמון העתונאים שהתגמל עליהם.

היה זה הראיון הראשון והאחרון שמסרו רוברט וג'יראלד פינאלי לעיתונות, אחרי שבמשך חצי שנה נמצאו במרכז שערוריה בינלאומית שהקיפה את מרבית מדינות מערב אירופה.

כשהגיעו ללוד, לא ידעו עדיין שני האחים, שהופקדו בשנת 1944 בידי הכנסייה על-ידי אביהם הרופא, כי טולטלו לספרד והוחבאו במכוניות הכנסייה כדי לברוח מן המשטרה הצרפתית שחיפשה אותם. הם לא ידעו כמעט דבר על דודתם העקשנית, שניהלה מערכה משפטית ארוכה נגד אפוטרופי-סיים הנוצריים, ודרשה להחזיר את הנערים לשרידי משפח-תם היהודיים.

רוברט וג'יראלד ידעו כי הם רוצים רק שקט, ללכת ביום

רוברט פינאלי (1960)
"איני מתעניין בדתות..."

הראשון, כמנהגם, לכנסיה, וללכת כילדים אחרים לבית ספר.

רופא דעת צרה

בישראל לא זכו ילדי פינאלי לשקט המקוה, לא הרגישו צורך לבקר בכנסיה. הם התרגלו מהר לחיים בקיבוץ ונהא-אלן, התפלאו רק על אוסף המבקרים הרבים שבא לראותם.

מיד אחרי שלמדו עברית, לקחה אותם יהודית רוזנר לביה"ה השלח בגדרה. בבית הקטן, המוקף גינה, הסביר להם דודם, משה רוזנר, את דעותיו: "הפרשה נסתיימה", אמר להם. "עכשיו הגיע הזמן לחיות בארץ כאילו לא קרה דבר". גם לי יש דעה בדומה, השיב רוברט הבכור לרוזנר בעברית מגומגמת, "כדאי אולי עוד לקבל את הצעת ראש-הממשלה, משה שרת, להחליף את השמות שלנו לראובן וגדליה".

אולם שמות שני הילדים נשארו צרפתיים. כי משרד הפנים לא רצה להכיר בשמותיהם העבריים, דרש מהם לעבור את הפרוצדורה הרגילה של הגשת בקשה לעיבור שם, ותשלום לירה.

ילדי פינאלי סירבו. מתוך עקרון או מתוך צלזול? "איני יודע למה", הודה רוברט בביישנות. "גם מתוך כעס עקרוני על המשרד וגם מתוך צלזול. אבל בבית-הספר קראו לנו כהתחלה בשמות עבריים".

בבית-הספר לא היה גם רעש גדול סביבם. מיד בשבוע הראשון נכנסו שני הילדים לכיתות נפרדות, התחילו ללמוד ברצינות.

רוברט, שהתכוונן להגשים את החלטתו מגיל שמונה, לי היה רופא כמו אביו, השקיע מאמץ גדול בלימוד העברית, נאלץ ללמוד פעמיים בכיתה החמישית של הגימנסיה.

"כבר בצרפת החלטתי להיות רופא", סיפר רוברט ל"חבריו" בכיתה. "אני מוכרח להיות כמו אבי, כפי שאני זוכר אותו. אני רוצה לעזור לאנשים בעת צרה".

גם הספרים שעניינו אותו במיוחד היו רומנים הקשורים בחיי רופאים: הרומן ההולנדי בלי מדיס, על הרופא שזנח את משפחתו כדי להציל את האנושות, וחיי לואי פסטר.

יומנה של אנה פראנק? "לא, לא במיוחד. נדמה לי כי לא סיימתי לקרוא אותו", סיפר רוברט, תלמיד השמינית בבית הספר התיכון ברחובות, שזמנו החופשי מוקדש לעבודה בכרם ולמחנות-נופש של מכבי גדרה.

קרב עם שרות-קרביו

לג'יראלד בן ה-18 היו ששתי התעניינות אחרים. בניגוד לאחיו, לא רצה הנער בעל הפנים החיחרים להיות רופא כמו אביו. הוא התעניין יותר בטכניקה.

כשסיים את בית-הספר העממי, עבר מיכהני אינטליגנציה, שקבעו כי ג'יראלד מתאים ללימודים טכניים. הוא עזב את החדר הנוסף בדירת רוזנר, שנבנה במיוחד עבורם, נסע לפנימיה טכנית ליד חיפה.

עתה מנהלים שני האחים, הנפגשים רק אחת לכמה שבועות, קרב חריף עם ידידיהם. כי ילדי-פינאלי, המטיימים

LE CAS DES ENFANTS FINALLY

LE CAS DES ENFANTS FINALLY

ילדי פינאלי בעתון צרפתי (1953)*

"אני אוהב את התנאי...".
השנה את לימודיהם התיכוניים, רוצים, בניגוד לעצות חבריהם, לשרת בצה"ל.

"אתם יכולים להשתחרר מזה, הרי אתם אורחים צרפתיים", ניסה אחד מידידיהם להסביר לרוברט וג'יראלד, "למה לכם לבנו שנתיים וחצי בצה"ל?"

אולם שני הילדים לא השתכנעו מנימוקי של היידו. "אני אשתדל להיות חובש קרבי, זה קרוב איכשהו לרפואה", הסביר רוברט במבטא צרפתי לידו. "ג'יראלד ישרת כנראה בחיל-האוויר".

לפי כל הסימנים, יתגברו השניים על עצות ידידיהם, יתגייסו לצבא מיד בתום לימודיהם.

מה נותר לשני הצעירים הנוצרים, בני דת-משה, מכל החינוך הכנסייתי שקיבלו בילדותם?

"פעם ידעתי שיהודי זה משהו איום, שאני אומנם ממוצא יהודי, אבל למולי יצאתי והועברתי בגיל צעיר לכנסיה. היום אני צוחק מכל זה ואיני מתעניין כלל בדתות", סיפר רוברט. "אך דבר זה אינו מפרע לי לאהוב דווקא את לימודי התנ"ך".

כמו בסרט הוליבודי שיגרתי, הסתיימה פרשת פינאלי בהאפי-אנו.

* למעלה: תמונות הילדים כשהם מרכיבים משקפיים לשטם תחפושת בשעה שהוברחו לספרד.

דיום בכירים שברגע זה איננו רוצים לנקוב בשמם?

היה זה אור אדום לכמה מן הפקידים הי בכירים המעורבים בהברחתם. איסימין סירב להודות שהדבר ידוע לו.

האם ידוע לך על מקרה שגילו פסנתר ובתוכו טייפ-קורדר?

"כן ידוע. אני הוא ששיחררתי את ה"פסנתר מהמכס".

שם הנאשם - נשכח. אולם משרד האוצר לא התרגש מן הגילויים, שרמזו כי שמחה גפני, מנהל המכס בארץ, חיפה על הרשת וקיבל טובת הנאה פרטית מן המבתיים שהם הפקידים הבכירים של מל"ב.

בין עובדי משרד-האוצר שחזו אפילו לחתום על בקשה, שיערך בירור פנימי בקשר לפעילותו של גפני.

חתת זאת נכנס לפעילות מהירה מכבש הפקידות הבכירה. ידידיו של גפני, הנמנים על מוסרי האיגפורמציות הסודיות של משרד-האוצר לתענות, טילפנו אל מערכות העתונות, ביקשו להעלים את חקירתו של שימרון, הם דאגו גם להתערב אצל ידידיהם, הפקידים היותר-בכירים, שישפיעו על נתונים עקשניים לא לכסות את המשפט.

גם הצעה פרטית אחרת, להפסיק את עבודת מנהל המכס עד לסיים המשפט, לחכות לחתת דעתו של היועץ-המשפטי בקשר למעשיו, ירדה מעל הפרק.

הסביר השבוע גפני לכתב העולם הזה: "אני לא יודע כי שמי השרתב למשפט כל-שהוא. אני משקף את עבודתי כרגיל. באיזה משפט יכולים לערב אותי?"

לפי כל הסימנים יקבל גפני את התשובה בצורת המזנה רשמית מבית-המשפט, לבוא להעיד במשפט בו נשכח כמעט לחלוטין כי הנאשם הרשמי הוא שלמה אברמוביץ.

בעיות השונות, שנוסח על-ידי באור עצמו.

חקירות

מוכסים ומכריחים

עורך-הדין המפא"י, ארוין שימרון, הת' יישב בכורסה נוטה בכנין משרד-האוצר, התכוון לשמוע תוכחה נוקבת מפי פקיד בכיר, חמור פנים: "מדוע אתה מסבך אר"טנו? מה אתה צריך את זה על חשבוננו?"

שימרון המרצין, שייצג את מפא"י במשפט לביטול הבחירות בירושלים, לא התרגש. "אני אגן על הלכות שלי אפילו אם אצטרך לסבך עוד פקידים בכירים", השיב. "הצדק צריך להתגלות בבית-המשפט".

ימים אחרים לפני כן, לא ידע עדיין הפרקליט המנוסה כי יכעס את ראש משרד-האוצר. הוא התכוון לחקור את דויד איסימין, פקיד גבוה במל"ב, שהיה מעורב ברפורמת הברחת פורמאיקה לארץ, הפך לעד המלך במשפטו של היועץ המשפטי נגד שלמה אברמוביץ (תצפית העולם הזה 1168), שהואשם באותה הברחה.

דירה לבן המנהל. שימרון שמר את קלפיו לסוף החקירה. הוא התכוון לחקור את איסימין חקירת שתי-זערי, להוכיח כי אברמוביץ, פקיד מל"ב, מואשם בעבירה שמישהו אחר אחראי לה - וכי מישהו זה אינו אלא אחד מראשי המכס.

גם ידידיו של שימרון, שידעו כי ינסה להטיל את האשמה באחרים, לא תיארו לעצמם במי יפגע הפרקליט הירושלמי. אולם עשר דקות אחרי שהחל חוקר את איסימין על הניהול הפורמלי של מל"ב, עורר שימרון את הקהל בבית-המשפט מתרדמתו.

"האם נכון שמר גפני, מנהל המכס, קנה מכונית מעובדי-מל"ב?"

"מאתד העובדים הזורים. זה היה ב-1954, או שנה אחרי זה".

"האם זכור לך על אינו דירה שהיתה שייכת למל"ב, ושנסמרה לבנו של גפני?"

"כן, השיב עד-המלך. "האם הדירה הזאת היתה שייכת לעד-העובדים של מל"ב?" הוסיף שימרון ועורר רר את חמתו של עורך-הדין, יעקב פלפל, נציגו של היועץ המשפטי. "הסבירי" קרא אל איסימין.

"איני רוצה להסביר זאת בשלב זה", התגונן הסניגור.

טייפ-קורדר בפסנתר. דקה אחת אחר כך ויתר שימרון, גילה את כוונת חקירתו: "לעד היו פריבילגיות במכס. אותו מנהל שמחה גפני... מר גפני נהנה מ'עזרת מל"ב ועובדיו. אני רוצה להוכיח שאיסימין נסע לחיפה על מנת להיפגש עם גפני. איסימין רצה לשטש את החקירה שהתחילה להתנהל לגבי הברחת פורמאיקה. היתה לו סיבה טובה לה' אמין שגפני יטשטש את הענין, משום ש' בעבר עשה טובות מיוחדות למר גפני".

השופט התלאביבי, אליעזר מלחי, שמע את עצותיו של שימרון, הירשה לו להעיד שכן את החקירה, להוציא מפיו של העד המבולבל הודאה כי טיפל במסירת דירת ועד-העובדים של מל"ב לבנו של גפני. שימרון שלא הסתפק בהודאה, ניסה להוכיח כי רשת-ההברחה ידעה גם על שיפורים בבתיים של פקידים-מכס אחרים.

כאן התערב השופט אליעזר מלחי המדו-פם, פנה אל איש רשת-ההברחה, שהעדיף לשתף פעולה עם התביעה: "האם אתה מס' כים, שלמעשה כמה פקידים בכירים מנצלים את המעמד העדיף של מל"ב לצרכיהם ה' פרטיים, כמו למשל, הבאת פסנתרים? פקי

בגין יתמוך בהם יותר מכל עסקן אחר של תנועת-החרות. כי המנהיג האיגנטי היה יחיד במרכז המפלגה שדרש להמשיך להוציא יומון, בעוד שבאדר הממושקף הע' דוף לערוך בצערונים מודעות בשט: טורי אופוזיציה - שיטה שנראתה לו זולה ו' יעילה הרבה יותר.

סיבה נוספת שהצדיקה לדעת ועד-העוב' דים שליחת מכתב לבגין, לא לבאדר וד' ורירי האחרים לעתון: בגין פנה לאליעזר שוסטאק, מוכר הסתודות העובדים הלא' מיים, ביקש ממנו תמיכה של 5000 לירות לחודש לחרות. את הכסף הציע בגין להשיג מסגירת בטאנו של שוסטאק, חזית העובד הלאומי.

מעשיו של בגין שיכנעו את ועד-העובדים כי מנהיגם יתמוך בהם בכל תלונה שייגשו נגד מישהו מהאחרים ליומון. אך למולם ששכעו היו חישובים מוטעים. בגין סירב לבאדר על המכתב שקיבל. הח"כ כוסף השיער פוצץ את המשאומתן עם ועד-העובדים.

באדר משתלט. "כולכם מפורטים!" הכריז באדר, שכעס על המכתב, בפסקנות. "ייתכן שנקבל בחזרה עובדים שחשבנו ל' פטר, ונפטר עובדים שהתכונו לאפשר להם לעבוד הלאה!"

השבוע הרגישו חברי ועד-העובדים של חרות כמו חמור המפורסם שהתאונן על בעליו העריץ, נמכר לפושט-עורות. כי בגין, שכעס על ניסיונם לעקוף את באדר, התייצב מאחורי הח"כ המרצין, האיץ בחברי הני הלת תנועת-החרות להחליט כי באדר יהיה הממונה היחיד לעניני היומון.

לחברי ועד העובדים לא היתה ברירה. הם חתמו על זכרון-דברים חדש, הנוגע ל'